

Zin en onzin over
rashonden

(en raskatten)

De rashond ligt onder vuur. Regelmatig roepen groepen als de hondenbescherming, de stichting Dier&Recht en recent zelfs Arjan Lubach dat je geen rashonden zou moeten kopen, omdat die allemaal ziek, zwak en miselijk zouden zijn en het hebben van een rashond dus eigenlijk zou moeten vallen onder dierenmishandeling. Tijd voor Dibevo om eens te kijken wat er nu waar is, wat een beetje waar is en wat er het best beschreven kan worden als onzin. En natuurlijk ook wat er op dit moment al gebeurt om de echte problemen (en die zijn er) op te lossen.

TEKST: GERRIT HOFSTRA | FOTO'S: CHARLES DELUVIO EN GERRIT HOFSTRA

Waar hebben we het precies over? Laten we eerst de definities vaststellen.

Rashond	Hond gefokt op uiterlijke en gedragskenmerken met een stamboom van een erkende instantie (In Nederland Raad van Beheer op Kynologisch Gebied).
Lookalike	Hond gefokt op uiterlijke en/of gedragskenmerken maar zonder stamboom. Niet-erkende rassen vallen ook onder deze definitie.
Kruising	Alle overige honden.

Welke kritiek is er op rashonden?

De voornaamste kritiek op rashonden is dat door de overdreven ras-typering het welzijn of de gezondheid van de hond wordt aangetast. Dit geldt natuurlijk ook voor lookalikes. Bij een aantal rassen is dit echt een bestaand probleem. Hieronder een paar voorbeelden.

EXTREEM KORTSNUITIGE RASSEN (BIJV. FRANSE BULLDOG)

De te korte snuit zorgt ervoor dat de structuren in de schedel onvoldoende ruimte krijgen. Deze dieren hebben te kleine neusgaten, de tong is verhoudingsgewijs te groot, en het zachte verhemelte is te lang en sluit daardoor voor een belangrijk deel de toegang tot de keel en luchtwegen af. Ook hebben deze dieren een te nauwe en vaak sterk afgeplatte luchtpijp. Hierdoor hebben ze het continu benauwd. Veel Bulldoggen hebben zelfs operaties nodig om normaal te kunnen ademen.

Maar dit uiterlijk kent ook veel andere problemen: voor het gebit is onvoldoende ruimte in de kaak, met gebitsproblemen als gevolg. Plooiën op de kop zorgen voor huid- en oogontstekingen en door de uitpuilende ogen komen pijnlijke oogandoeningen veelvuldig voor. Ook het skelet is door de gedrongen bouw in de meeste gevallen gebrekkig en geeft rugproblemen zoals hernia's. Door deze afwijken-

de gedrongen bouw is natuurlijke voortplanting bovendien vaak niet mogelijk en komen geboorteproblemen veel voor.

ZEER GROTE RASSEN

Grote hondenrassen hebben typisch een heel snelle groei en deze groei vraagt erg veel van het lichaam. Hierdoor kunnen problemen zoals heupdysplasie optreden.

ZEER KLEINE RASSEN

Kleine rassen hebben meestal een naar verhouding tot het lichaam zeer grote kop. Spieren en botten kun je allemaal zonder te grote problemen verkleinen, maar ogen en hersenen blijven daar een beetje bij achter. Omdat de kop dus groot is ten opzichte van het lichaam (en dus ook ten opzichte van de geboorteopening van de teef) is de geboorte van zo'n kleine hond vaak een probleem. Fokkers proberen dat op te lossen door een kleine reu en een wat grotere teef te gebruiken, maar het blijft een feit dat de meeste chihuahua's met een keizersnede geboren moeten worden.

Trouwen met je zus

Een ander probleem bij rashonden is de smalle genetische basis. Wat betekent dat nu precies. Op enig moment wordt een groep op elkaar gelijkende honden erkend als ras. Meestal is zo'n groep al wel min of meer familie van elkaar (daarom lijken ze ook zo op elkaar), maar als ze eenmaal erkend zijn als ras, dan mogen er niet zomaar meer andere honden toegevoegd worden. Om rashond te blijven, moet de fok binnen die kleine groep plaats blijven vinden. Waarom is dat een probleem? Bij mensen weten we al dat je geen gezonde kinderen krijgt als je steeds meer binnen je familie trouwt en kinderen krijgt. Voor honden is dat niet anders. Ieder mens of dier heeft wel beschadigde genen en meestal is dat geen probleem, omdat we alle genen dubbel hebben en er dus ook nog een goede kopie is. Als je nu voor de voortplanting veel binnen de familie blijft, wordt de kans dat je niet één maar twee beschadigde kopieën van het gen hebt een stuk groter. Binnen een redelijk gesloten kweekgroep, zoals een ras, is dat

Gerrit Hofstra (de auteur van dit artikel): "Een hond heeft een minimum hoeveelheid hersenen nodig om hond te kunnen zijn, al moet ik eerlijk zeggen dat ik daar bij mijn eigen hond (een kruising Border Collie-Boerenfox) nog wel eens een keer twijfel of hij die minimale hoeveelheid hersenen om hond te kunnen zijn ook werkelijk haalt! Maar zo heeft iedereen zijn problemen."

dus een behoorlijk risico. Sommige rassen hebben maar zo weinig genetische variëteit dat elke fok vergelijkbaar is met trouwen met je zus (en soms zelfs bijna met trouwen met jezelf).

Voorbeelden van dit soort ongewenste risico's zijn erfelijke epilepsie bij Border Collies, gevoeligheid voor heup- en elleboogdysplasie bij bijvoorbeeld American Staffords en ichtyosis bij de Golden Retriever. Bedenk dat dit dus ook speelt bij de lookalikes. Hoewel daar geen controle is op het binnen de groep fokken, gebeurt dat meestal wel. Met dezelfde problemen als gevolg. Sterker nog: juist door het ontbreken van controle kunnen de problemen zelfs nog ernstiger worden. Na een dergelijke opsomming kan de eerste gedachte zijn: nooit meer een rashond. Maar is dat wel terecht? Rashonden hebben namelijk ook een groot aantal voordelen. Het grootste voordeel van een rashond is, dat je juist door de zorgvuldige fok goed weet wat voor een dier je gaat krijgen; zowel qua uiterlijk als karakter. Bij een rashond weet je dus een stuk beter waar je aan toe bent. Een ander voordeel is dat de afstemming van het dier bekend is. Bij het optreden van problemen kun je ervoor kiezen om niet meer te fokken met dieren die belast zijn met dat probleem of het erfelijk kunnen overdragen. Daarnaast is er al een tijdje een programma om te komen tot een betere hond: Fairfok.

Wat is Fairfok?

Fairfok is een programma dat de gezondheid, het welzijn en sociaal gedrag van honden moet bevorderen. Fairfok is eind 2014 als projectplan aangeboden aan de toenmalige staatsecretaris Dijkema. De Raad van Beheer heeft een voortrekkersrol op zich genomen en het Fairfok-programma wordt begeleid door de Universiteit van Wageningen. In het programma werkt een groot aantal organisaties samen, waaronder de hondenbescherming en natuurlijk ook Dibevo.

Het doel van Fairfok was om ervoor te zorgen dat per 2018 de hondenfokkerij een diervriendelijke en verantwoorde sector is en als zodanig ook bekendstaat. Natuurlijk kost het tijd om systemen te veranderen, maar Fairfok geeft een goede richting en de Raad van Beheer is daarmee ook aan het werk gegaan.

Wat is er gebeurd en waar is men mee bezig?

- 1) Samenwerking. De raad van Beheer en in haar kielzog diverse rasverenigingen werken inmiddels samen met de universiteit voor een goede genetische ondersteuning.
- 2) Aanpassing rasstandaarden. Binnen Fairfok mag een rasstandaard niet meer zo zijn dat deze tot welzijns- en/of gezondheidsproblemen bij de hond leidt. Hierop moeten de keurmeesters toezien. Voor Bulldoggen geldt bijvoorbeeld dat ze eerst een stuk moeten lopen, waarna gekeken wordt hoe lang ze blijven hijgen. Duurt dat te lang, dan mag de hond niet gekeurd worden.
- 3) Outcrossing. Bij rassen waarvan de genetische basis te smal is, wordt het binnen het ras toegestaan om te kruisen met dieren van buiten de rasgroep om zo meer genetische variatie in het ras te brengen.
- 4) Test op erfelijke problemen. Voor een aantal erfelijke problemen zijn inmiddels tests aanwezig waarmee je – voordat je met het dier gaat fokken – kunt kijken wat de risico's zijn. Overigens kan het in het kader van genetische variëteit best verstandig zijn om toch te fokken met een dier dat drager is van een erfelijk probleem. Maar als je het weet, kun je er rekening mee houden.

Er zijn natuurlijk ook problemen, of moeten we die uitdagingen noemen?

- 1) Ronduit lastig voor het halen van de doelstelling is de illegale hondenhandel en de ongeorganiseerde/ongecontroleerde fokkerij van lookalikes.
- 2) Een ander probleem is de opvoeding van de koper. Je kunt als rasvereniging dan wel honden gaan fokken met een meer normale snuit, maar als de koper per se een dier met een extreem korte snuit wil hebben omdat het er zo leuk uitziet en omdat hij zo schattig snurkt, kom je niet veel verder. Voorlichting is daarom ook een belangrijk onderdeel van de doelstelling van Fairfok.

Welke adviezen kun je geven?

De Raad van Beheer neemt zijn verantwoordelijkheid en is zeker op de goede weg om een aantal problemen met rashonden op te lossen. Wat kun je je klanten in dit verband adviseren als ze een beroep doen op jouw kennis? Het belangrijkste advies dat je kunt geven is: koop een hond die bij je past en als dat een rashond is, dan is dat geen enkel probleem. Vertel er wel meteen bij dat je klant niet voor een hond moet kiezen die kenmerken heeft waar het dier last van heeft, zoals een extreem korte snuit. Mooi en leuk mag immers nooit ten koste gaan van het dier.

Druk je klant op het hart om in ieder geval geen illegale geïmporteerde hond te kopen. Natuurlijk, het is niet altijd makkelijk om een hond te vinden en een illegale puppy op Marktplaats kan dan erg aantrekkelijk worden. Toch is dat vragen om problemen en bovendien houdt je klant daarmee een zeer dieronvriendelijke hondenfokkerij in stand. Dat moet je echt niet willen.

En wat als je klant een kruising wil? Dan kun je zeggen: neem gerust een kruising, al weet je dan niet precies hoe de hond gaat worden. Maar dat is aan de andere kant ook wel spannend. Bedenk wel dat een kruising zeker geen garantie is voor het ontbreken van erfelijke problemen. ←